Suomen eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
00102 Eduskunta

22.4.2025

Suomen Lentäjäliitto ry:n lausunto / HE 22/2025 vp

Suomen Lentäjäliitto ry (FPA) kiittää mahdollisuudesta asiantuntijalausuntoon hallituksen esitykseen ilmailulain, liikenteen palveluista annetun lain ja yhteistoimintalain muuttamisesta.

FPA suhtautuu positiivisesti jo tehtävänsä perusteella kaikkiin lentoturvallisuutta parantaviin muutoksiin. Muutosten tulee kuitenkin olla perusteltuja, oikein mitoitettuja sekä - kohdennettuja ja niiden pitää taata riittävä oikeusturva ilmailussa toimiville ihmisille. FPA pitää myönteisenä, että hallituksen esityksessä on otettu huomioon lausuntokierroksella nostettuja epäkohtia ja esityksessä on avattu tarkemmin käytettyjä termejä sekä uuden lainsäädännön tavoitteita.

Koskien Liikenne- ja viestintäviraston oikeudesta ilmoittaa lentotoiminnan harjoittajalle lupakirjan tai lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen peruuttamista, muuttamisesta, rajoittamisesta tai voimassaolon keskeyttämisestä, FPA kiittää ministeriön täsmennyksestä, että säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa työnantajalle ilmoittaminen nimenomaisesti tilanteissa, joissa on havaittu välitön uhka lentoturvallisuudelle. Tarkoituksena ei ole, että viranomainen ilmoittaisi työnantajalle esimerkiksi tavanomaisista lääketieteellisen kelpoisuustodistuksen tai terveydentilatodistuksen peruutuksista tai keskeytyksistä, joiden kohdalla ei turvallisuusperustetta ole.

Jos työnantajalle annetaan viranomaiselle varattujen oikeuksien kaltaisia mahdollisuuksia puhalluttaa työntekijöitä, tulee lainsäätäjän varmistaa, että työnantajalle sisältyy myös viranomaisen vastuuseen rinnastettavissa oleva vastuu puhalluskokeiden suorittamisen kouluttamisesta ja ennen kaikkea tuloksen virheettömyydestä. Positiivinen puhalluskoe tulee aina varmistaa tarkkuusalkometrillä tai verikokeella.

Kaikki lentohenkilökuntaa koskevat satunnaispuhallutuskokeet tulee suorittaa ennen työajan alkua. Tällöin työntekijän oikeus esimerkiksi hoitoonohjaukseen toteutuu, eikä positiivisen tuloksen seurauksena ole automaattinen työsuhteen purku. Lisäksi

Finnish Pilots´Association
Äyritie 12 C 01510 Vantaa
www.fpapilots.fi

puhallutus tulee tehdä huomiota herättämättömästi ja henkilön yksityisyyden suojaa kunnioittaen. Tämän takaaminen esimerkiksi lähtöportilla tai lentokoneessa on käytännössä mahdotonta ja puoltaa osaltaan työnantajan oikeutta puhallutuskokeiden suorittamiseen vain ennen työajan alkua.

Nykyinen lainsäädäntö antaa viranomaisille mahdollisuuden suorittaa puhallutuskokeita ilma-aluksessa työskenteleville ja lentoturvallisuudesta vastaaville maaorganisaatiossa työskenteleville työntekijöille ilman epäilyä liikennejuopumukseen syyllistymisestä. Nykyisen lainsäädännön mukaan viranomaisilla on myös oikeus suorittaa puhallutuskoe, mikäli ilma-aluksessa työskentelevän tai lentoturvallisuudesta vastaavan maaorganisaatiossa työskentelevän työntekijän epäillään olevan alkoholin vaikutuksen alainen.

Koska esityksessä oltaisiin antamassa työnantajalle viranomaiselle varattujen oikeuksien kaltainen valta, tulee lainsäädännössä varmistua, että työnantaja kantaa myös yhtäläisen vastuun. Lainsäädännön tulee taata, ettei työntekijöihin voida kohdentaa puhallutuskokeiden perusteella mitään toimia, ilman että tulos on viranomaisohjeistuksen mukaisesti varmistettu tarkkuusalkometrillä tai verikokeella.

FPA uskoo, että myös turvallisuuskriittisellä alalla parhaisiin tuloksiin päihteettömyydessä päästään ennaltaehkäisevällä toiminnalla. German Wings tragedian jälkeen voimaantullut EASA:n CAT.GEN.MPA.215 Support programme säädös vaatii operaattoreiden mahdollistavan lentäjien pääsyn vertaistuen piiriin. Tällöin lentäjillä on käytössään vertaistukiverkko, jonka kautta lentäjät voivat hakea apua alkuun anonyymisti ilman pelkoa leimautumisesta tai työoikeudellisista seurauksista. FPA:n käsityksen mukaan tällaisilla menettelyillä saavutetaan merkittävästi pelotevaikutusta parempaa lentoturvallisuutta.

Suomen Lentäjäliitto ry.

Ville Vahtera
Puheenjohtaja

Antti Tuori
Asiantuntija,
liikennenlentäjä,
ilmailulääkäri

Finnish Pilots´Association
Äyritie 12 C 01510 Vantaa
www.fpapilots.fi